

Модель випускника ДНЗ □ 27

Здорова дитина: рідко хворіє, не дратівлива, не має проблем із засинанням, не має запорогових страхів, мовлення розвинене адекватно вікові.

Фізично розвинена дитина: упевнена в побуті, самообслуговуванні, розвинені основні рухи (ходьба, біг, стрибки, лазіння), любить спорт (ковзани, лижі, теніс тощо), тримає рівновагу, розвинена дрібна моторика рук.

Соціально й особистісно розвинена дитина: комунікабельна, уміє жити і гратися в колективі однолітків, керує своєю поведінкою, без труднощів адаптується до незнайомих дорослих і нового оточення, прагне позитивних взаємин і власного успіху, розрізняє погані і гарні вчинки.

Організована дитина: уміє планувати й доводить до кінця свою справу, оцінює її якість, самостійно знаходить помилки та виправляє їх, без вередування долає невдачі й труднощі, які виникають.

Освічена дитина: спостережлива, активна в пізнанні нового, має певний запас знань про свою родину, навколишній світ, природу, любить слухати читання дорослих, робить логічні висновки, уміє міркувати, має достатній словниковий запас, диференціює різні фігури, літери, цифри, змальовує, копіює і домальовує їх.

Програми, за якими ми працюємо

Програма розвитку дитини дошкільного віку.

Мета даної програми – розширити змістовий компонент освітньої роботи з дітьми, розкриваючи етнічні, історичні та соціокультурні особливості Західного регіону.

Програма побудована на принципах науковості, інтеграції, системності, комплексності, гуманізації змісту навчання та виховання. «Українське дошкілля» визначає завдання і зміст розвитку дитини віком від двох до шести років.

КОНСУЛЬТАЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ ПО ПІДГОТОВЦІ РУКИ ДИТИНИ ДО ПИСЬМА

Дослідження науковців свідчать про те, що рівень розвитку мовлення дітей залежить від ступеня сформованості дрібної моторики пальців рук. Недарма народна педагогіка впродовж багатьох століть зберігає значну кількість фольклорних творів, використання яких супроводжується активними рухами: «Сорока-ворона», «Пальчику, пальчику», «Горошок, бобошок» тощо.

Руки пальців і кисті руки розвиваються в дитини поступово протягом усього дошкільного життя. Однак, на момент вступу дитини до школи не завершується процес закріплення пальців кисті руки. Цим пояснюється невпевненість у рухах, дрижання пальців під час проведення прямих ліній, написання овалів та на півовалів, швидка втомлюваність. Труднощі, з якими стискається дитина під час письма, викликають у неї негативне ставлення до цієї діяльності. Тому дитина, яка робить лише перші кроки в набутті графічної навички письма, потребує постійної допомоги дорослого, адже саме він має перетворити складну для дитини діяльність на цікаву гру. Із чого тренування, з розминки, зі своєрідної зарядки для пальчиків. Ось наші рекомендації.

«БУДУ ВПРАВНИМ МУЗИКАНТОМ»- імітація гри на різних музичних інструментах (піаніно, скрипка, гітара, балалайка, бубон, флейта, сопілка, баян).

«ПАЛЬЧИКИ КРОКУЮТЬ» – імітація рухів для вимірювання довжини стола.

«УПІЙМАЮ – НЕ ВПУЩУ» – захопити і утримувати пальчиками будь-який предмет, іграшку.

«ПІДЙОМНИЙ КРАН» – перенести будь-який предмет кінчиками пальців з одного місця на інший.

«НАМИСТИНКА НА НИТОЧЦІ» – нанизати на ниточку намистинки.

«УМІЛІ РУЧКИ» – імітація рухів, які виконуються під час певної роботи (як бабуся ліпить

вареники, як дідусь пиляє дрова, як мама пришиває ґудзик, як тата керує машиною).
«ПАЛЬЧИКИ ТАНЦЮЮТЬ» – імітація пальчиками танцювальних рухів на столі.

Під час проведення тренувальних вправ слід пам'ятати, що вправлення стає цікавішим і ефективнішим, якщо набуває творчого характеру. Додавши трішки фантазії, руки дитини можна легко перетворити на казкових персонажів (лисичку, зайчика, вовка), на різноманітні предмети (будиночок, стіл, човник). Якщо ще й вивчити вірш і розіграти його за допомогою рук, то вже ніхто не згадає, що пальчикова гімнастика – це необхідна підготовча вправа для письма, оскільки дії з руками стають самостійними і мотивованими, підтримуються внутрішнім інтересом дитини до участі у своєрідній пальчиковій драматизації.

Після гімнастики слід виконати основні вправи – вправи з письма. Варто пам'ятати, що їх тривалість не повинна перевищувати 5 хвилин. Завдання батьків чи педагога під час організації та проведення їх полягає в пошуку додаткових стимулів, які б викликали в дітей інтерес і бажання виконувати непрості завдання. Таким стимулом, безперечно, можуть стати художні твори. Використання дитячої літератури в процесі підготовки до письма є необхідним засобом навчання, оскільки в школі під час виконання письмових вправ від дітей вимагається вміння уважно слухати, запам'ятовувати і відтворювати на папері сприйняту інформацію. Ось чому й підготовчі вправи з письма для дітей дошкільного віку повинні мати комплексний характер для розвитку всіх необхідних навичок.

Патріотичне виховання

*«Той, хто забув колиску, з якої піднявся, щоб піти по землі,
хто байдужий до матері, що вигодувала та виховала його,
не здатен пережити високі патріотичні почуття»*

В.О.Сухомлинський

Плекання національної свідомості й самосвідомості, прищеплення моральних ідеалів та ціннісних орієнтирів починається з раннього дитинства, з перших років життя дитини. Суверенній Україні потрібні громадяни, які мають глибоко усвідомлену життєву позицію, налаштовані патріотично й водночас толерантно, з повагою ставляться до інших людей, їхніх національних культур, держав. Зростити і виховати таку генерацію українців, духовно багатих особистостей можна за умови розвитку національної освіти, у якій би

система виховання, навчання і розвитку ґрунтувалася на передових ідеях вітчизняної і зарубіжної філософії, засадах української етнопедагогіки, прогресивній науково-педагогічній думці і яка б органічно синтезувала суспільні освітні впливи та родинне виховання.

Одним із завдань української системи освіти є пробудження і виховання в кожній дитині, підлітка, юнака патріотичних почуттів, залучення до вищих цінностей.

До основних завдань патріотичного виховання дошкільнят належать:

- формування любові до рідного краю (причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);
- формування духовно-моральних взаємин;
- формування любові до культурного спадку свого народу;
- виховання любові, поваги до своїх національних особливостей;
- почуття власної гідності як представників свого народу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей, до ровесників, батьків, сусідів, інших людей.

Патріотичне виховання дошкільнят має вирішувати ширше коло завдань, ніж ті, що зазначені. Це не лише виховання любові до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, але виховання шанобливого ставлення до людини-трударя та результатів її праці, рідної землі, захисників Вітчизни, державної символіки, традицій держави, загальнонародних свят.

Методи виховання дошкільнят забезпечують оволодіння ними знаннями про рідний народ, його Батьківщину і на цій основі — розвиток національних рис і якостей молодого покоління.

Зміст знань про рідну країну в попередніх програмових документах, як відомо, ототожнювався із змістом суспільного життя. У програмі виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» та Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні цей зміст розглядається в контексті формування уявлень про країни світу, а також через порівняння з іншими країнами та пошук подібності та відмінності між ними.

До проблем виховання молодого покоління на засадах патріотизму в різні часи зверталися такі класики педагогічної науки, як Г.Сковорода, К. Ушинський, О.Огієнко, С.Русова, А.Макаренко, В.Сухомлинського, Г. Ващенко та інші видатні вчені.

Особливо цінною для сучасної практики є педагогічна спадщина талановитого українського педагога-гуманіста, педагога-новатора і філософа В.Сухомлинського. Запропоновані ним форми і методи освітнього впливу на дитячу особистість актуальні й тепер. Він вбачав пріоритет у формуванні нового покоління свідомої молоді, вихованні справжніх патріотів, що по-справжньому люблять Батьківщину, горді за свій народ та його історичне минуле, відповідальні за його майбутнє.

Цю найважливішу закономірність виховання видатний педагог визначав по-своєму: виховувати маленьку дитину так, щоб у неї були цінності душі, які дісталися їй дорогою ціною. Саме в дошкільному віці, коли дитина дуже чутлива до емоційних впливів і схильна до наслідування, створюються сприятливі умови для того, щоб поступово розкрити їй зміст народної і світової спадщини через мистецькі твори, етику людських взаємин, сформувані перший практичний досвід прояву душі стосовно рідних та близьких людей, рідної домівки, отчого краю з його природою, історією і традиціями, рідної мови, - всього, з чого для кожного починається Батьківщина. «Батьківщина починається для дитини з

шматочка хліба і ниви пшениці, з лісової галявини і блакитного неба над маленьким ставом, з пісень і казок матері над колискою»

Педагоги нашого дошкільного закладу будують виховний процес з дітьми на гуманістичних та патріотичних ідеях В.Сухомлинського, викладених у його літературних творах для дітей на тему родинних стосунків, шанування свого народу, любові до рідної домівки і краю з його людьми, природою, традиціями. Ми реалізуємо ідеї видатного педагога про створення освітнього закладу як осередку культури, де «...панують чотири культури: Батьківщини, людини, книги і рідного слова».

ЯК РОЗВИВАТИ МОВЛЕННЯ ДИТИНИ

1. Спілкуйтесь з дитиною якомога більше, коментуйте свої дії, детально розповідайте про предмети, які оточують дитину.
 2. Збагачайте словниковий запас малюка новими словами, пояснюючи їх.
 3. Розмовляйте з дитиною повільно, грамотно і чітко, ні в якому разі не "сюсюкайте"!
 4. Спонукайте дитину до мовлення, ставлячи їй запитання, поступово ускладнюйте їх.
 5. Коли малюк говорить, виправляйте його мовленнєві помилки тільки після того, як він закінчить фразу.
 6. Багато читайте дитині, вчіть її переказувати, разом вчіть вірші, вчіть складати цікаві історії з картинками.
 7. Процес розвитку мовлення стимулює дрібна моторика рук. Виконуйте вправи для пальчиків, малюйте олівцями і крейдою, грайте в мозаїку.
- Не забувайте хвалити дитину після кожного успіху.

ЩО ТАКЕ НОРМА ?

Малюки починають оволодівати мовою з самого народження . Почувши ласкавий мамин голос, вони вже у 2 – 3 місяці пробують відповісти гулінням, у 5 – 6 місяців починають лепетати. А у 8 – 9 місяців вимовляють перші нескладні слова.

До кінці першого року життя здорова дитина вимовляє звуки А,О,У,М,Н,П,Б,Т,К.

Словниковий запас – 5 – 20 слів.

В період з 1.5 – 2 років дитина починає розмовляти. З 1 – 2 років має знати від 100 – 300 слів і будувати нескладні фрази.

До 3 років словниковий запас збільшується в 3- 4 рази. Малюк знає назви предметів, охоче розповідає, де він був і що бачив. Вимовляє всі звуки(крім сонорних л,р і шиплячих ш,ж,ч).

На 4 році життя словниковий запас складає 1.500 – 2.000 слів. Дитина може переказати казку, описати враження з прогулянки . Не біда, якщо малюк плутає

закінчення і ставить неправильно наголос.

В кінці 5 року життя дитина повинна чітко вимовляти шиплячі і сонорні звуки, підбирати слова на заданий звук, впізнавати на слух звуки в словах.

ЧАС ЗВЕРНУТИСЬ ДО ЛОГОПЕДА:

Підставою для відвідування логопеда є неправильна вимова звуків.

Свистячі: С,З,Ц – малюк повинен чітко вимовляти до кінця 3 р. життя.

Шиплячі і сонорні : Ш,Ч,Ж,Л,Р, до кінця 5 р. життя.

Якщо ви помітили помилки і вас тривожить мова вашої дитини зверніться до логопеда за консультацією і невідкладно, чим довше малюк буде гаркавити і шепелявити, тим міцніше закріпиться у нього неправильна вимова і тим важче буде в майбутньому виправити дефект.

ШАНОВНІ БАТЬКИ !

Для того, щоб попередити різноманітні недоліки у звуковимові необхідна велика профілактична робота з боку дорослих, які оточують дитину в сім'ї, в ДНЗ.

1. Стежте, щоб мовлення оточуючих було неквапним, плавним, правильним і чітким.
2. Звертайте увагу на те, щоб дитина говорила, достатньо широко відкриваючи рот, не поспішаючи і не дуже голосно.
3. Не допускайте прискороеного мовлення дітей. Таке мовлення нерідко свідчить про підвищену збудженість, слабкість нервової системи.
4. Застерігайте малюків від психічних і фізичних травм, бурхливих проявів гніву і радощів, від перебування серед нервових дітей.
5. Не вимагайте промовляти складні фрази, незнайомі і незрозумілі слова, завчати дуже багато віршів, складних за змістом та формою.
6. Частіше читайте дитині, просіть переказувати прочитане, вивчайте з нею вірші,

розмовляйте і виправляйте, коли дитина говорить неправильно.

7. Не навантажуйте дітей зайвими враженнями, які викликають у них емоційне перенапруження.

8. Не розповідайте дитині перед сном страшних казок, хвилюючих історій, не залишайте дитину одну, коли вона боїться.

Вікові характеристики мовленнєвого розвитку

Перший рік життя

1-2 міс. Дитина починає спілкування з дорослим. Малюк намагається спілкуватися за допомогою міміки та активних рухів. Посміхається при спілкуванні з дорослим. Виникає "комплекс пожвавлення". З 3-4 міс. повертається на голос дорослого. З 3-6 міс. з'являється гуління, яке відрізняється від початкового різноманітністю звуків. Подовжуються ланцюжки звуків та з'являються сполучення губних звуків з голосними (па, ба, ма). Відбувається перехід до наступного етапу – лепету, який є дуже важливим в розвитку малюка. В період лепету (6-8 міс.) окремі артикуляції поєднуються в певній послідовності. Відбувається повторне промовляння складів (ба-ба-ба, ма-ма-ма). Спочатку дитина повторює звуки, а пізніше вона починає наслідувати звукам дорослого. Одночасно з лепетом малюк починає проявляти емоційні скрикування, проявляти радість або невдоволення. Промовляючи гучні звуки дитина намагається привернути до себе увагу або виявляє спротив, коли їй щось не подобається. В цей час з'являється здатність до наслідування. Малюк вже може наслідувати дії, наприклад: махати ручкою на прощання, плескати в долоні. В період 6-12 міс. лепет складається з 4-5 та більше складів. Дитина повторює склади, змінює інтонацію. У деяких дітей в цьому віці з'являються перші слова.

Другий рік життя

Починається період активного розвитку мовлення. Дитина з кожним днем стає все більш самостійною, активною та проявляє більший інтерес до навколишнього світу. Продовжує розвиватися здатність малюка до наслідування. Значно поширюється запас слів, які дитина розуміє. На прохання дорослого малюк дає певні предмети, вказує на знайомі обличчя, іграшки, картинки. Впізнає своє зображення в дзеркалі, знає своє ім'я. Дитина вже не чекає, коли дорослий почне з нею розмову, а сама починає звертатися, коли хоче їсти, або не може одягнутися. Фрази з двох-трьох слів – є найчастішими висловлюваннями малюка в цьому віці. На цьому етапі фраза є простою та граматично не оформленою.

Третій рік життя

Між 2 та 3 роками активно формується фразове мовлення. Висловлювання дитини стають граматично оформленими. Діти в цьому віці починають засвоювати граматичну

будову мовлення: засвоюють відмінкові закінчення, узгоджують прикметник з іменником, використовують деякі прийменники (на, у), оволодівають навичками використання в мовленні форм однини та множини іменників. До трьох років у дитини формуються всі основні граматичні категорії. Відбувається активне зростання словникового запасу. Дитина в цьому віці активно наслідує однолітків та грає в колективні ігри.

Четвертий рік життя

Відбувається істотне покращення в мовленнєвому розвитку. Дитина знає назви багатьох оточуючих предметів. Вона узагальнює їх, тобто розрізняє різні групи предметів та називає їх: посуд, одяг, іграшки, тварини і т.д. Діти 4-го року життя користуються в мовленні простими і складними реченнями. Найбільш розповсюджена форма висловлювання – просте поширене речення “Ми з мамою ходили в магазин за хлібом”, “Я люблю грати великою машиною”. Ваша дитина говорить велику кількість слів, але вимова звуків ще недостатньо чітка. Малюк може добре вимовляти слова, які складаються з двох складів, але при вимові слів з трьох-чотирьох складів може допускати помилки: пропустити цілий склад, переставити склади місцями, пропустити деякі приголосні звуки в середині слова.

П'ятий рік життя

Словниковий запас дитини досягає 1500-2000 слів. В своїх висловлюваннях дитина використовує майже усі частини мовлення. Дитина продовжує засвоювати узагальнюючі слова. Відбувається інтенсивний розвиток граматичної будови мовлення, але дитина ще може допускати граматичні помилки: не завжди вірно використовує відмінкові закінчення, іноді неправильно узгоджує між собою слова. Дитина в цьому віці починає висловлювати особисту думку з приводу якихось подій, розмірковує про оточуючі предмети. За допомогою дорослих малюк переказує казки, повторює невеликі вірші. У більшості дітей в цьому віці покращується звуковимова: правильно вимовляють свистячі звуки (с, з, ц), починають вимовляти шиплячі звуки (ш, ж, ч), але ще можуть замінювати їх один-одним (наприклад, шапка – “сапка”, жовтий – “зовтий”). Звук р в цьому віці діти ще можуть замінювати на й, л або ль (наприклад, рак – “йак”, риба – “либа”, пиріг – “пиліг”).

Шостий рік життя

До кінця шостого року життя активний словник дитини складає від 2500 до 3000 слів. Висловлювання дитини стають більш повними та точними. В п'ятирічному віці діти самостійно складають розповідь, переказують казку, що говорить про оволодіння одним з найважчих видів мовлення – монологічним мовленням. В висловлюваннях дитини з'являються складні речення (Тато дивився телевізор, а ми з мамою читали цікаву книгу). В мовленні дитини з'являються слова, що позначають якість предметів, матеріал з яких вони зроблені (паперовий літак, дерев'яний стіл). Дитина використовує синоніми та

антоніми. Дитина вже правильно узгоджує іменники з іншими частинами мови. В мовленні п'ятирічних дітей з'являються присвійні прикметники (собача лапа, заячі вуха), складні прийменники (з-за, з-під). В цьому віці дитина вже оволодіває різною складністю складової структури слів: не пропускає склади, не переставляє їх місцями. Значно покращується звуковимовою. Більшість дітей вже правильно вимовляють шиплячі звуки (ш, ж, ч) та звуки р, рь. Але у деяких дітей ще можуть відмічатися заміни тих чи інших складних звуків, або спотворення їх правильної вимови.

Таблиця засвоєння дітьми звуків мови

Дитина росте та розвивається. Відповідно відбувається розвиток її мовлення. Основними структурними компонентами мовлення є: звуковий склад, словник та граматична будова. Пам'ятайте, що кожна дитина – індивідуальна, особлива і, відповідно, загальний та мовленнєвий розвиток у різних дітей може мати деякі відмінності. Одні діти у віці 4-5 років вже чітко вимовляють усі звуки нашої мови, а в інших відмічається порушення вимови більшості звуків. Пропонуємо Вам таблицю, в якій наведений орієнтовний порядок засвоєння дітьми звуків нашої мови.

ВІК ДИТИНИ	ЗВУКИ МОВИ
Від 1 до 2 років	А, О, Е, М, П, Б
Від 2 до 3 років	У, І, И, Т, Д, В, Ф, Г, К, Х, Н, Й
Від 3 до 4 років	С, З, Ц
Від 4 до 5 років	Ш, Ж, Ч, Щ
Від 5 до 6 років	Л, Р